

LANDSLAGET FOR LOKALHISTORIE

STYRETS ÅRSMELDING FOR 2004

Godkjent av landsmøtet 2005

GENERELT

Landslaget fikk en netto tilvekst på 1 nytt medlemslag i 2004. Antallet medlemmer var 442 på slutten av året, og disse igjen utgjorde 87.000 enkeltpersoner.

Utgivelsesvirksomheten fortsatte som før, med tidsskriftene Heimen (bind 41) og Lokalhistorisk magasin (årg. 15), hvert med fire hefter.

Innstillingen til ny organisasjonsstruktur ble tatt opp av et nytt utvalg, med sikte på å bearbeide den og vedtektene, og legge dem fram på landsmøtet i 2005.

Det totale økonomiske resultatet ble meget bra, noe som har flere årsaker, bl.a. økning i kontingenten og reduserte lønnskostnader.

1. MEDLEMMER

Ved utgangen av 2004 var medlemstallet 442 (mot 441 i 2003). Det var 8 innmeldinger og 7 utmeldinger/strykninger. Utmeldingene var begrunnet med liten aktivitet, nedleggelse av laget og for høy kontingent.

De nye medlemmene er:

Østfold	Hobøl historielag
Hedmark	Brandval historielag
Hordaland	Tysnes sogelag
Sogn og Fjordane	Jostedal sogelag
Møre og Romsdal	Stiftinga Volda sogelag, Ørskog historielag
Sør-Trøndelag	Historielaget Hugin
Nordland	Steigen historielag

Fordelingen av medlemslagene er slik:

Lokale historielag: 404

Regionale historielag: 38

Med regionlag forstås lag som dekker mer enn én kommune. På landsbasis ble det i 2004 (ifølge våre opplysninger) stiftet 2 nye lag. Ifølge vårt register over historielag finnes det nå 616 lag, hvorav 48 regionlag.

Medlemmene fordeler seg slik på fylkene:

Fylke	Medlemmer i Landslaget	Antall historielag totalt
Østfold	23	27
Akershus	21	28
Oslo	18	23
Hedmark	28	36
Oppland	25	32
Buskerud	17	29
Vestfold	15	25
Telemark	21	27
Aust-Agder	18	23
Vest-Agder	20	27

Rogaland	31	42
Hordaland	39	45
Sogn og Fjordane	15	24
Møre og Romsdal	25	53
Sør-Trøndelag	33	43
Nord-Trøndelag	31	36
Nordland	28	49
Troms	20	27
Finnmark	11	19
Annet	1	1
Sum	442	616

2. STYRET OG SEKRETARIATET

a) Styret

Det har i løpet av året vært avholdt to styremøter og to arbeidsutvalgsmøter.

- styremøter: 18. feb. (Oslo) og 26.-27. oktober (Hurdal)

- arbeidsutvalgsmøter: 28. januar (telefonmøte) og 27. september (Oslo)

Styret har i 2004 bestått av følgende medlemmer:

1. VALGOMRÅDE (Østfold, Akershus, Oslo)

Guri Vallevik Håbjørg, Akershus (vara: Marit Egeberg Krog, Østfold)

2. VALGOMRÅDE (Hedmark, Oppland)

Frode Myrheim, Hedmark (vara: Hans M. Næss, Oppland)

3. VALGOMRÅDE (Buskerud, Vestfold, Telemark)

Tor Bjørvik, Vestfold (vara: Tormod Halvorsen, Telemark)

4. VALGOMRÅDE (Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland)

Leonhard Jansen, Vest-Agder (vara: Jørg Eirik Waula, Rogaland)

5. VALGOMRÅDE (Hordaland, Sogn og Fjordane)

Åse Eikemo Strømme, Hordaland (vara: Irene Bøe Pisani, Sogn og Fjordane)

6. VALGOMRÅDE (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag)

Jarle Sulebust, Møre og Romsdal (vara: Gudbrand Grøt, Sør-Trøndelag)

7. VALGOMRÅDE (Nord-Trøndelag, Nordland)

Kurt Tverli, Nordland (vara: Jorid Klette Berg, Nord-Trøndelag)

8. VALGOMRÅDE (Troms, Finnmark)

Kari Mohn Andersen, Finnmark (vara: Carl Johan Bentsen, Troms)

LOKALHISTORISK FORSKNING

Anna Tranberg, Høgskolen i Telemark (vara: Reidun Høydal, Møreforskning)

NORSK LOKALHISTORISK INSTITUTT (NLI)

Hans Hosar (vara: Knut Sprauten)

Kurt Tverli har vært styreleder og Åse Eikemo Strømme nestleder. Arbeidsutvalget har bestått av Tverli, Strømme og Håbjørg. Sekretariatsleder Jostein Molde har deltatt i styremøter og arbeidsutvalgsmøter som referent.

b) Sekretariatet

Den daglige administrasjon har vært utført av Jostein Molde, som har vært lønnet i halv stilling som sekretariatsleder. I tillegg har han hatt halv stilling som redaksjonssekretær for tidsskriftet Heimen.

Hans kontor ved Institutt for historie og klassiske fag, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Dragvoll (Trondheim), har vært betalt med en leie til Historisk-filosofisk fakultet for hvert semester. Leien har inkludert lokaltelefon og abonnementsavgift, kopiering/utskrifter (på instituttets skrivere) og telefaks.

Utgifter til porto, telefon (fjernvalg), rekvisita og større kopieringsoppdrag har vært betalt til NTNU etter regning. Det er journalført 54 innkomne og 88 utgående brev i 2004. Til sammenligning var tallene for 2003 hhv. 67 og 94.

Cand. philol. Audhild Brødreskift har arbeidet 93 timer som hovedredaktør for Lokalhistorisk magasin og med andre oppgaver. På grunn av langvarig sykmelding har hun ikke kunnet arbeide så meget som ønskelig.

I forbindelse med utsendinger av tidsskriftene og annet arbeid har det vært innleid annen arbeidskraft.

c) Representasjon

Generelt har styremedlemmene deltatt på vegne av Landslaget i sine områder, men mer spesielt kan følgende liste settes opp:

Styremøter i Norges kulturvernforbund, 8. feb., 26. sept., og 3. des. (Oslo og Trondheim):
Lindanger og Tverli

Ledermøte i Norges kulturvernforbund, 7. feb. (Oslo): Tverli

Årsmøte i Norsk lokalhistorisk institutt, 11. feb. (Oslo): Eikemo Strømme

Riksarkivarens 100-årsmarkering, 25. mars (Oslo): Hosar

Årsmøte i Norges kulturvernforbund, 23.-25. april (Fredrikstad): Bjørvik, Håbjørg,
Lindanger og Tverli

Kontaktmøte med Riksarkivet om digitalisering av arkivmateriale, 27. april (Oslo):
Tranberg

Riksstämman i Sveriges Hembygdsförbund, 21.-22. mai (Bengtstors): Bjørvik

Årsmøte i Folkekulturförbundet, 26. mai (Oslo): Molde

Møte med Riksarkivet om publisering av kilder mot gratis kopier fra Arkivverket, 14.
juni: Hosar

Fest i anledning 10-årsjubileet i Saltdal historielag, 29. september: Tverli

3. ØKONOMI

Årets resultat er på kr. 172.132,33 i overskudd, noe som er meget bra. Det har to hovedårsaker. For det første en økning i kontingenten, som utgjør ca. kr. 100.000. For det andre en reduksjon i lønnsutgiftene på grunn av sykdom i sekretariatet. Dette utgjør ca. kr. 79.000.

Utestående kontingent ved årets slutt var på kr. 12.000 fra 22 lag (mot kr. 5.300 i 2003 fra 17 lag). I tillegg var det 2 lag som sto i fare for å bli slettet, som medlem for ikke å ha betalt kontingent for de to siste årene.

Det er også dette året en bekymringsfull nedgang i antall abonnenter for Heimen og Lokalhistorisk magasin, noe som skyldes kapasitetsproblemer med hensyn til å verve nye

abonnenter. En økning av abonnementspengene har kompensert for denne nedgangen, men det må gjøres noe mer aktivt med markedsføringen.

Driftstilskuddet fra staten ble som vanlig indeksregulert. Styreleder og sekretariatsleder hadde en samtale med to representanter for Kirke- og kulturdepartementet i februar, uten at det ble gitt noen løfter om økte bevilgninger de første par årene. Samtidig ble det påpekt at en påvirkning av statstilskuddet må skje via ABM-utvikling.

Refusjonen av merverdiavgift for 2003 ble kraftig redusert i forhold foregående år. Dette skyldes en ny refusjonsordning som har gitt fordel for organisasjoner med sterke sekretariat og få medlemmer. Landslaget har en omvendt situasjon.

Samarbeidet med og støtten fra Norsk lokalhistorisk institutt til utgivelse av Lokalhistorisk magasin er viktig for økonomien til bladet. Likeså er støtten fra Norges forskningsråd viktig for utgivelsen av Heimen.

Diverseposten 3990 inneholder bl.a. en refusjon av for mye betalt skatt i 2003.

På utgiftssida er følgende å bemerke: kontorutgiftene ble mindre enn budsjettert fordi planlagt innkjøp ny kontorpult ikke ble utført; reiseutgiftene ble også mindre, likeså porto. På den annen side fikk vi en ny fast utgiftspost i forhold til 2003: pensjonsinnskudd for de ansatte. Den gjelder fra 1. februar og ble inngått med Vital forsikring. Når det gjelder kontorleie, er det for andre år på rad ikke mottatt regning fra fakultetet. Samlet avsetning kommer fram i balansepost 2190.

4. UTGIVELSER

a) Heimen

Antall abonnenter ved utgangen av året var 1112 (mot 1178 i 2003). Av disse var det 990 betalende abonnenter (mot 1055 i 2003). Det vil si en reduksjon på 65 betalende abonnenter. Noen vervekampanje for å få nye abonnenter ble ikke gjennomført på grunn av manglende kapasitet, og dette er nok hovedforklaringen på nedgangen.

Abonentene ved utgangen av 2003 fordelte seg på 613 ordinære abonnenter (661 i 2003), 10 studenter (samme i 2003), 206 med forhandlerrabatt (10%)(216 i 2003), 158 av Landslagets medlemmer (167 i 2003), 3 til tilbudspris (1 i 2003), 23 bytteabonnenter (samme i 2003), 61 gratisabonnenter (63 i 2003) og 38 livsvarige abonnenter (37 i 2003).

Delregnskapet for Heimen viser at det ble et overskudd på ca. kr. 1.400. Foruten at abonnementspengene ble økt, ble også annonseprisene økt. Sammen med trykkestøtten fra Norges forskningsråd på kr. 80.000 bidro de samlede inntektene til at regnskapet gikk i pluss. Dette til tross for at de fleste utgiftspostene økte, med unntak av kontorutgifter og porto. Hefte 4 ble økt med 16 sider for å ta unna de mange bokmeldingene som var kommet inn.

b) Lokalhistorisk magasin

Det ble utgitt fire hefter av Lokalhistorisk magasin, i mai, juni, september og desember. Alle heftene ble forsynt med fargeforside. Hvert hefte ble sendt i 5 eksemplarer til Landslagets medlemmer, en praksis som ble innledet i 1999. Audhild Brødreskift har også i 2004 vært hovedredaktør for magasinet. På grunn av sykmelding ble hefte 1 forsinket (det kommer normalt i mars).

Antall betalende abonnenter var på 608 ved utgangen av året (668 i 2003), hvorav 255 personlige (278 i 2003) og 353 institusjonelle abonnenter (390 i 2003). Med andre ord var det en nedgang på 60 betalende abonnenter. Magasinet ble dessuten sendt til 64 gratisabonnenter, hvorav 20 til styret. Til medlemmene gikk det 2.188 eksemplarer, og til Norsk lokalhistorisk institutt 50 eksemplarer. Opplaget har vært 3.100.

Delregnskapet for magasinet viser et overskudd på ca. kr. 18.000. Det skyldes en kombinasjon av økte abonnementspenger og et redusert lønnsbudsjett. Ellers er det av stor betydning for magasinet økonomi at Norsk lokalhistorisk institutt bidrar med støtte, foruten at de også har vært hjelpelig med stoff.

En videreutvikling av magasinet har også vært behandlet, bl.a. større format, mer bruk av farger, ny layout, innhold m.m. Eventuelle endringer vil komme i 2005. Disse endringene kan være avgjørende for verving av nye abonnenter.

c) Andre publikasjoner

Av Landslagets tidligere utgitte publikasjoner har det i løpet av året vært et salg på kr. 9.578. Disse er: håndboka (kr. 4.000), eldre Heimen/løssalg (4.686), kursheftet Kvinne-/kjønns-perspektiv i lokalhistorisk arbeid og kulturvern (kr. 300), historielagsrapporten (kr. 300), øvrige publikasjoner (kr. 292).

5. LANDSLAGETS STRUKTUR

Et eget utvalg har arbeidet med en innstilling om ny organisasjonsstruktur i Landslaget. Det har bestått av Kurt Tverli (leder), Birger Lindanger og Marit Egeberg Krog. Utvalget har hatt ett møte i 2004, i forbindelse med årsmøtet i Norges kulturvernforbund i Fredrikstad, 23.-25. april. Kontakten har ellers foregått pr. e-post og telefon. Utvalget var til stede på styremøtet i Hurdal 26.-27. oktober, der strukturen var gjenstand for debatt under andre dag av møtet. Videre arbeid med innstillingen ble bestemt å foregå i et samspill mellom utvalg og styre via e-post fram mot det første styremøtet i 2005.

6. NORGES KULTURVERNFORBUND

Det tidligere Kulturvernets fellesorganisasjon (KORG) skiftet navn til Norges kulturvernforbund i 2004. Birger Lindanger har vært Landslagets representant i forbundets styre (valgt for 2003-2005), mens Anders Kirkhusmo har vært valgkomiteens leder inntil han gikk av på forbundets årsmøte i april.

Landslaget vedtok på styremøtet i oktober å sende et brev til forbundet for å påpeke det uholdbare i at Landslagets representant i forbundets styre fortsetter å representere Landslaget selv etter at vedkommende har gått ut av Landslagets styre. Dette har å gjøre med at et verv i forbundet er personlig og at Landslaget ønsker å være representert med sin styreleder. Ettersom nominasjoner må sendes til forbundet innen 1. februar og ettersom Landslaget holder sine landsmøter i mai/juni, er det uholdbart å nominere sittende styreleder før valgene er holdt. Et forslag til løsning på dette, er at forbundet endrer sine vedtekter.

Forbundet, som nå organiserer 19 nasjonale frivillige kulturvernorganisasjoner, arbeider med politiske spørsmål overfor myndighetene. Ett av dem har vært som deltaker i en arbeidsgruppe med sikte på å få varig fritak av moms for frivillige organisasjoner. Et forslag ble innspilt i forbindelse med statsbudsjettet for 2005.

7. FORTIDSMINNEFORENINGEN

Det har ikke vært noen kontakt mellom Landslaget og Fortidsminneforeningen i 2004 om samarbeidet mellom dem om kulturminnevern. Se mer om dette i punkt 7 i årsmeldingen for 2003.

8. FOLKEKULTURFORBUNDET

Molde deltok på årsmøtet i Folkekulturforbundet (FKF) den 26. mai. Der ble han gjenvalgt for 1 år som 3. varamedlem til styret, for Landslaget. Når det gjelder kursvirksomhet, så har Landslagets medlemmer i 2004 fått registrert 92 timer på 4 lag (mot 294 i 2003).

9. MOMSKOMPENSASJON

Den refusjonsordningen som gjaldt for 2001-02 ble evaluert på departementshold i 2003. En ny ordning ble innført i forbindelse med refusjonen for 2003. Den var basert på en sjablonmodell hvor alle frivillige organisasjoner ble plassert i henhold til type og

sentralleddets driftsutgifter. Norges kulturvernforbund var representert i en arbeidsgruppe som foretok evalueringen. En orientering om nyordningen ble gitt i Lokalhistorisk magasin 1/04 og i brev til medlemmene i februar. Den var også beskrevet på nettsida www.frivillig.no. Landslaget fikk bevilget kr. 28.739 (senere oppjustert til 29.088). Det kom inn regnskapstall fra 104 av medlemslagene og samlede driftsutgifter, inklusive Landslagets tall, var på kr. 13,4 millioner. Hvert enkelt medlems andel av denne summen var grunnlaget som ble brukt for å fordele det bevilgede refusjonsbeløpet. Resultatet var refusjoner på fra kr. 5,75 til det minste laget opp til kr. 3.300 til det største. Det ble sendt inn en klage på størrelsen av refusjonen, men den ble ikke tatt til følge. Nå setter vi lit til at en mer rettferdig ordning blir innført (se mer om dette i punkt 6).

10. PUBLISERING AV KILDER MOT GRATIS KOPIER FRA ARKIVVERKET

Det vises til punkt 13 i årsmeldingen for 2003. Den 14. juni 2004 var det et møte i sakens anledning mellom riksarkivar John Herstad og Knut Johannessen fra Riksarkivet, Hans P. Hosar fra Landslaget og Knut Sprauten fra NLI. Riksarkivaren er villig til å vurdere et eventuelt prøveprosjekt, f.eks. på matrikelutkastet 1723, men ser det ikke som formålstjenlig å være representert i det skisserte fagkyndige utvalget på dette stadium. Noen avtale mellom Landslaget og Riksarkivaren har altså ennå ikke kommet i stand. Av interesse for saken er også at Riksarkivaren innkalte til et kontaktmøte 27. april med brukere av Digitalarkivet. Foruten Landslaget var følgende andre organisasjoner invitert: DIS-Norge, HIFO, Landslaget for lokalhistorie i skolen, Norsk lokalhistorisk institutt og Norsk Slettshistorisk Forening.

11. LANDSMØTET 2005

Etter en runde med aktuelle historielag om arrangement av landsmøtet for 2005, ble Troms historielag valgt som regional arrangør. Lokal arrangør ble Lenvik historielag med Finnsnes som møtested. Et samarbeid med de to lagene ble innledet og dato for landsmøtet valgt (27.-29. mai).

12. SAMARBEIDSINNSPILL

I forbindelse med 100-årsjubileet for oppløsningen av unionen med Sverige i 2005, kom det invitasjoner om samarbeid fra en av de svenske hembygdsforeningene og fra Foreningen Norden. Den førstnevnte kom fra Värmlands Hembygdsförbund via Norges kulturvernforbund, med kopi til Østfold historielag og til historielag i grenseområdet mot Värmland. Den andre kom som respons på Ola Alsviks artikkel i Lokalhistorisk magasin 3/04 om vennskapsbyer i Norden. Både NLI og Landslaget ble invitert til et uformelt møte, og begge har svart ja til dette. Et nærmere samarbeid med Sveriges Hembygdsförbund har også vært behandlet.

Oslo, 11. februar 2005